Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Nr. 246 | Kraków, sobota 16 października 1920 | Rocznik XXIX.

60 M miesięcznie z odsyłką
Zagranicą miesięcznie 80 — Mk
Konto czekowe PKO Nr 140.256

Cena numeru 3 M

Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ Polskiej Partyi Socyalistycznej

Wychodzi codziennie o godz. 6 rano z wyjątkiem dni poświątecznych

Redakcya i Administracya: Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 310.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.

Dział inseratowy: Grodzka 13, II. p. Tel. 1354.
Konto czekowe 140.002.

Ceny ogłoszeń Za miejsce wiersza nonparelem 4 Mk, w nadesłanem 9 Mk. Głosy publiczne po 12 Mk za wiersz.

Po zawarciu rozejmu

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 14 października.

W najbliższych dniach przybywa tu przewodniczący delegacyi pokojowej Dąbski, który już wyjechał z Rygi na Gdańsk. W myśl układu **w 15 dni** po podpisaniu traktatu rozejmowego musi nastąpić jego **ratyfikacya**, a w 6 dni później ma nastąpić **wymiana aktu ratyfikacyjnego**, poczem przystąpi się do **pertraktacyi pokojowych**.

Wymiana aktu ratyfikacyjnego nastąpi **w Libawie**.

Rokowania polsko-litewskie trwają dalej

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 14 października.

Jutro rano przybywa do Warszawy komisya kontrolna Ligi narodów, która pilnowała wyznaczenia wojskowej linii demarkacyjnej litewsko-polskiej. Komisya ta zwróciła się poprzednio do rządu polskiego z zapytaniem, czy rokowania w Oranach będą w dalszym ciągu podjęte, przyczem mieli przybyć także reprezentanci litewscy. Fakt ten świadczy o tem, że **między Polską a Litwą mimo zajęcia Wilna przez gen. Żeligowskiego nie nastąpiło zerwanie stosunków. Pertraktacye toczyć się będą dalej.**

Wczoraj minister spraw zagran. Sapieha otrzymał od zastępcy litewskiego ministra spraw zagr. **protest przeciw zajęciu Wilna** z równoczesnem zapytaniem **o dalsze rokowania**, zwłaszcza o wymianę jeńców. Możliwem jest, **że dojdzie do porozumienia** i nie jest wykluczonem, że komisya rządząca w Wilnie, która rozpoczęła pertraktacye z Polską, zwróci się i do Litwy z propozycyą rokowań.

Anglia i Francya przeciw zajęciu Wilna

(PAT). **Londyn**, 14 października.

Rządy angielski i francuski porozumiały się co do tekstu noty, jaka ma być wystosowana **do Polski** z powodu zajścia wileńskiego. Trudności, wywołane tym epizodem są doskonale oceniane, ponieważ nie chodzi tu o zachłanny czyn jednostki, ale działały **powody narodowe i religijne**. Delegacya litewska przybyła do Londynu, aby prosić Anglię o pośrednictwo w sprawie wileńskiej. „Times" twierdzi, że jakkolwiek mądrzy ludzie zasiadają w rządzie polskim, to jednak tylko **stanowcze wystąpienie z jego strony przeciw generałowi Żeligowskiemu może usunąć podejrzenie świadomego współdziałania.** Przyszłość Polski — pisze „Times" — zależy **od miary panowania nad sobą**, jaką teraz Polska okazuje. Tak Anglia, jak i Francya **zaprotestują przeciw zajęciu Wilna** i spodziewać się należy od rządu polskiego czegoś więcej, jak słownej nagany.

(PAT. Radio) **Horsea**, 14 października.

Omawiając trudności, jakie powstały dla rządu francuskiego i angielskiego z powodu zajęcia Wilna przez gen. Żeligowskiego, gazety niemieckie na ogół okazują **zrozumienie dla ciężkiego położenia**, w jakiem znalazł się rząd polski.

Zwyżka kursu marki polskiej

Bytom. (PAT). Pod wpływem wiadomości o podpisaniu preliminaryów pokojowych w Rydze kurs marki polskiej podniósł się na Górnym Śląsku do 30 fenigów. Tendencya wciąż zwyżkowa. Banki i prywatne osoby niechętnie sprzedają walutę polską, oczekując, że w najbliższym czasie rozpocznie się żywy ruch handlowy między Polską a Górnym Śląskiem. Wiele firm niemieckich przekazało już do tamtejszych banków większe sumy pieniężne dla swoich agentów handlowych, którzy tu zjadą dla zawierania interesów handlowych z Polską. Górny Śląsk stanie się w ten sposób ważnym ośrodkiem handlu między Polską, Rosyą i Ukrainą z jednej strony, a Niemcami i Czechami z drugiej strony. Coraz więcej pojawiają się tu przedstawiciele firm francuskich.

Sprawy Lwowa

Lwów. (PAT) Delegaci lwowskiej rady miejskiej zajmowali się sprawami gospodarczymi Wschodniej Małopolski, między innemi sprawą przeniesienia z Warszawy do Lwowa urzędu naftowego, o czem już dawniej rząd centralny zadecydował, a realizacyi przeszkodziły wypadki wojenne, dalej sprawą budowy linii kolejowej tranzytowej przez Lwów. Rządowi został przedłożony szereg postulatów natury gospodarczej, których spełnienie jest koniecznem dla zagojenia ran, zadanych krajowi przez wojnę.

O plebiscyt na Górnym Śląsku

Paryż. (PAT). W obszernym artykule ostro atakuje „Temps" usiłowania niemieckie, zmierzające do sfałszowania postanowień traktatu wersalskiego, dotyczących plebiscytu. Jedynym środkiem położenia kresu agitacyi, która mogłaby stać się niebezpieczną, jest przyspieszenie plebiscytu oraz stworzenie dla niego warunków, gwarantujących sprawiedliwe jego przeprowadzenie w taki sposób, aby nie było miejsca dla intryg lub sprzysiężeń pod groźbą kary dla tych, na którychby ciążyła odpowiedzialność za dopuszczenie się tych knowań.

Bytom. (PAT). Według depeszy z Paryża, **Rada ambasadorów przystąpiła do spraw dotyczących Górnego Śląska i poleciła generałowi Lerondowi powrócić z powrotem na Górny Śląsk na swoje stanowisko.**

Rada ministrów wobec strejku kolejowego

Warszawa. (PAT) Rada ministrów w pełnym komplecie zajmowała się sprawą strejku kolejowego. Po wysłuchaniu referatu ministra kolei Bartla Rada ministrów, licząc się **z ciężkiem położeniem aprowizacyjnem personalu kolejowego**, zatwierdziła wszystkie poprzednie uchwały, powzięte w sprawie czynnej pomocy aprowizacyjnej, podwyższenia mnożnika do 200 dla wszystkich pracowników państwowych, zapomogi w wysokości 3000 marek, zwrotnej w ratach miesięcznych, których spłata ma się rozpocząć dopiero po 4 miesiącach, przyznanie pracownikom kolejowym, których pensya zasadnicza nie przekracza 800 marek, 1500 mk zapomogi i ubranie, **poddanie rewizyi klas drożyźnianych i całej ustawy o regulacyi płacy.**

Rada ministrów uchwaliła jednogłośnie wyrazić zaufanie p. ministrowi kolei oraz prosić go **o cofnięcie wniesionej przed kilku dniami dymisyi, poczem** p. minister kolei **dymisyę cofnął.**

Rada ministrów dała ministrowi kolei upoważnienie, aby w razie dalszego trwania strejku kolejowego **użył wszelkich ustawowych środków, których wymaga interes państwa i szerokich warstw wojną skołatanej ludności dla wznowienia ruchu.**

Strejk kolejowy we Lwowie

Lwów. (Tel. wł. „Naprzodu"). Na mocy uchwały zgromadzenia kolejarzy strejk rozpoczął się o 12 w nocy z czwartku na piątek.

Przyjazd Take Jonescu do Warszawy

Warszawa (tel. wł. „Naprzodu"). Dnia 30 bm. przyjeżdża do Warszawy rumuński minister spraw zagran. Take Jonescu w drodze z Pragi. Przyjazd jego łączy się ze sprawą **wspólnej granicy polsko-rumuńskiej** i nawiązania bezpośrednich stosunków z Polską. Pobyt ten wpłynie prawdopodobnie **na zbliżenie obu narodów.**

Procenta od pożyczki „Odrodzenia"

Warszawa. (PAT) Ministerstwo skarbu podaje do wiadomości, że procenty od długoterminowej pożyczki państwowej 1920 roku na czas od 1 kwietnia do 1 października br. wypłaca Polska Krajowa Kasa pożyczkowa i jej oddziały, kasy państwowe i instytucye finansowe, na podstawie przedstawionych świadectw tymczasowych. W celu podniesienia należnych procentów oraz podtrzymania obligacyj należy zwrócić się do instytucyi, w której zostały zakupione świadectwa tymczasowe. Podnoszenie procentów może odbywać się równocześnie z wymianą świadectw tymczasowych na obligacye.

Zwinięcie urzędu propagandy pożyczek

Warszawa. (PAT) Urząd propagandy pożyczki państwowej został zwinięty. Dla propagandy pożyczki premiowej nie stworzy ministerstwo skarbu osobnego urzędu, lecz zajmie się nią ten organ, który pod względem technicznym tę pożyczkę przeprowadzi.

O traktat polsko-gdański

Paryż. (PAT) Konferencya ambasadorów przeprowadziła pierwszą wymianę zdań w sprawie przyszłego traktatu między Polską a Gdańskiem. W myśl klauzul traktatu wersalskiego komisya przygotowuje projekt, który zostanie następnie przedstawiony konferencyi ambasadorów.

Międzynarodowa konwencya pracy

Genewa. (PAT) Albert Tomas, dyrektor biura międzynarodowego pracy, uda się niebawem do Berlina, **Warszawy** i Pragi, celem nawiązania kontaktu z organizacyami robotniczemi i patronalnemi, oraz odbycia konferencyi z odnośnymi rządami w sprawie ratyfikacyi i wprowadzenia w życie konwencyi przyjętych przez międzynarodową konferencyę pracy w Waszyngtonie.

Ucieczka sowietów z Kijowa?

Berlin. (PAT). Dzienniki donoszą, że sowiecki rząd ukraiński dał rozkaz wycofania wszystkich władz z Kijowa i przeniesienia ich do Charkowa. Obawiają się poważnych rozruchów w okolicy Kijowa.

Zmiana opinii angielskiej wobec Ukrainy?

Tygodnik ukraiński „Wola" w ostatnim swym numerze w dwu artykułach stwierdza, że opinia angielska, bardzo dotąd nieprzychylna idei odrębności i państwowości ukraińskiej uległa pewnym zmianom na korzyść Ukraińców.

Część publiczności angielskiej — pisze „Wola" — odnosi się już zupełnie przychylnie do zagadnienia ukraińskiego, zainteresowana szczególnie stosunkami ekonomicznymi i handlowymi, których perspektywę dobrze sobie uświadamia. „Miejcie w waszych rękach **Odessę lub inny port, a my rozpoczniemy z wami zaraz stosunki handlowe;** a zatem musi nastąpić i uznanie was" — tak mówią angielskie koła przemysłowe, za których opinią idzie zwykle rząd. Także i koła urzędowe po smutnem doświadczeniu, uczynionem z Denikinem, nie spoglądają już nieprzychylnie na uznanie niepodległości Ukrainy, powtarzając znów: wykażcie, że posiadacie silny rząd i jakąś organizacyę państwową — a uznanie nastąpi".

Najcharakterystyczniejsze jest jednak to, co „Wola" przytacza, jako opinię kół handlowych: Kto będzie miał możność dowozu płodów Ukrainy do Odessy lub innego porządnego portu — temu się przyzna słuszność w jego aspiracyach na posiadanie terytoryum Ukrainy.

Czy nie pod tym kątem widzenia rozstrzyga Anglia, rozstrzyga i reszta ententy wiele kwestyj narodowościowych, lub sporów granicznych?

Wszak gdy sprawa cieszyńska znalazła się była na stole dyplomatycznym — wielki kapitał nie żywiący pewności, że Polska nie rozpryśnie się pod groźnymi ciosami bolszewików tem chętniej dał się pociągnąć nadskakującym mu sprytnie Czechom, tem skwapliwiej jął występować przeciwko Polsce i — p. t. dyplomaci widzący Polskę wówczas skrwawioną — tem pospiesznej przyznali owo złote jabłko, będące pokusą kapitalistów zachodu — tej stronie, za którą się oni wypowiedzieli...

A potem? Cóż łatwiejszego, jak dorobić uzasadnienie, czy ideowe, czy praktyczne? Po zamputowaniu nam polskich terenów kopalnianych w Cieszyńskiem przez ententę — dowiedzieliśmy się z jej prasy, że zagłębie węglowe to taki teren, który przez pocięcie go kordonem stałby się w sumie mniej wartościowym (niczem jedno nakrycie, rozdane dwu osobom) i dlatego w całości przyznano go... Czechom.

Tak jest — tam gdzie są jakieś wybitne skarby ziemi — ma głos decydujący: kapitał.

Więc i fakt, czy na mapie Europy doczeka się własnych barw jakieś państwo ukraińskie zależy od tego, kto ze współubiegających się — dopadnie zwycięsko do mety w Odesie i nie da się stamtąd odepchnąć...

Strejk kolejarzy w Krakowie

Na odbytem 13 października w kuchni kolejowej na dworcu krakowskim zgromadzeniu kolejarzy z Krakowa i Podgórza uchwalono jednomyślnie rozpocząć strejk. Wszyscy mowcy wszystkich działów służbowych oświadczyli się za solidaryzowaniem się z węzłami, które rozpoczęły strejk. Strejk w Krakowie rozpoczął się zatem we środę wieczorem.

Przyczyny strejku

Jeszcze w dniu 22 sierpnia konferencya pracowników kolejowych okręgu krakowskiego uchwaliła szereg poprawek do ustawy do regulacyi płac kolejarzy. Poprawki te zostały przedłożone rządowi i komisyi sejmowej. Komisya sejmowa po rozpatrzeniu żądań poleciła rządowi przeprowadzenie poprawek w ustawie, w myśl życzeń pracowników kolejowych.

Rząd jednak nie spieszył się z załatwieniem żądań kolejarzy. Tymczasem zbliżająca się zima postawiła kolejarzy w krytycznem położeniu. Płace nie wystarczają na opędzenie bieżących wydatków, na zakupno zapasów na zimę brak zupełnie funduszów. Na odbytem 5 października zgromadzeniu uchwalono rezolucyę, w której pracownicy kolejowi zażądali od rządu wypłacenia zapomóg w wysokości jednomiesięcznych poborów na zakupno prowiantów i t. p. rzeczy. Rezolucya domagała się niezwłocznego zrealizowania tego żądania, wyznaczając rządowi termin do 15 października b. r. Wydział wykonawczy Związku zaw. kol. przedłożył postulaty pracowników rządowi. Rada ministrów po rozpatrzeniu sprawy, żądania kolejarzy odrzuciła!

W odpowiedzi na odrzucenie żądań Wydział wykonawczy ZZK oświadczył rządowi, że zrzuca ze siebie wszelką odpowiedzialność za następstwa tego kroku, jakie wynikną na kolei. Rozgoryczeni tem lekceważeniem swych żywotnych spraw, pracownicy kolejowi węzła warszawskiego solidarnie ogłosili strejkiem. Strejk rozszerzył się na dyrekcye: radomską, lwowską i wileńską (obecnie w Siedlcach), wreszcie w dniu 13 października objął okręg krakowski.

Historya strejku na gruncie krakowskim przedstawia się następująco:

Zgromadzenie z 13 października

wystosowało do Dyrekcyi kolei państwowych w Krakowie następujący memoryał:

„**Zgromadzeni pracownicy kolejowi Krakowa i Podgórza 13/X 1920 w liczbie około 4000 osób podtrzymują rezolucyę, uchwaloną na zgromadzeniu dnia 5 bm., a mianowicie:**

Pracownicy kolejowi, zebrani dnia 5 i 13/X 1920 w Krakowie, po omówieniu krytycznego swego położenia i swoich rodzin przed zbliżającą się zimą, do której przetrzymania nie są wcale przygotowani, uważają, że dotychczasowe wypłaty na zasadzie regulacyi o uposażeniu pracowników kolejowych, wskutek dalszego i szybkiego wzrostu drożyzny, węgla, ubrań i środków spożywczych nie pokrywają najniezbędniejszych potrzeb jednego tygodnia, o ile rząd nie przeprowadzi następujących postulatów:

1) przyznanie jednorazowej zapomogi pieniężnej w wysokości jednomiesięcznych całkowitych poborów,

2) przyznanie wyższego dodatku drożyźnianego wstecz od 1 lipca br., według mnożnika 250,

3) załatwienie w całości poprawek, zgłoszonych przez Zarząd okręgowy krakowski Zawodowego związku kolejarzy co do przegrupowania pracowników kolej. według memoryału Zjazdu Z. Z. K. w Krakowie dnia 22 sierpnia b. r. do wyższych klas płacy, oraz co do zniesienia pasów drożyźnianych, tudzież wypłaty dodatku za wysługę lat, wreszcie

4) rychłego obdzielenia ciepłem ubraniem służbowem całego personalu,

nie będą mogli pracownicy kolejowi z nastaniem zimy spełniać swej pracy.

Dalsze motywowanie niniejszego staje się wobec zupełnego wyczerpania się jakichkolwiek zasobów u pracowników kolejowych zbytecznem a niechybna przerwa pracy o tyle tylko nie nastąpi, o ile rząd przeprowadzi natychmiast, a najpóźniej do 15/X b. r. wszystkie wyżej wyszczególnione żądania".

Ponieważ do tego czasu nie otrzymali pracownicy kolejowi żadnych oficyalnych oświadczeń z wiadomością o załatwieniu ich żądań, przeto po wysłuchaniu opinii przedstawicieli wszystkich działów służbowych, a nadto wychodząc z założenia, że pracownicy dyrekcyi warszawskiej wstrzymali się od pracy, bo rząd nie załatwił żądań kolejarzy, uchwalili dalszą rezolucyę tej treści:

„Na postawione pytanie, czy pracę wstrzymać natychmiast czy od pewnego czasu, pracownicy kolejowi Krakowa i Podgórza **wstrzymują pracę natychmiast** aż do załatwienia żądań, stawianych przez Zarząd główny Zawod. związku kolejarzy".

Zgromadzenie z dnia 14 października

Dnia 14 października odbyło się w Krakowie zgromadzenie pracowników kolejowych Krakowa i Podgórza w ilości około 4000 osób, celem zastanowienia się **nad systemem walki** dla osiągnięcia spełnienia żądań kolejarzy.

Na zgromadzeniu tem zabrał głos szereg mowców, przyczem wyświetlono obłudne stanowisko polskiego związku urzędników dyrekcyjnych, oraz odczytano depeszę głównego zarządu Zawodowego związku, według której rząd dotąd nie załatwił postulatów kolejarzy, w szczególności zaś jednorazowej zapomogi bezzwrotnej, dając zamiast tej zapomogi pożyczkę spłacalną w 6 ratach, której kolejarze przyjąć nie chcą, gdyż dotąd już zadłużeni nie widzą żadnej możności spłacenia tej pożyczki.

Zgromadzenie trwa w zasadzie w permanencyi i ma się zebrać 15 b. m. przed pawilonem lekarskim.

Po zgromadzeniu na dworcu kolejowym udali się pracownicy kolejowi pod pomnik Jagiełły pod dyrekcyę, gdzie również demonstrowali, wybrani zaś przez zgromadzenie przedstawiciele udali się do prezesa dyrekcyi, przedstawiając żądania kolejarzy i domagając się usunięcia znanego ogólnie już nietylko kolejarzom ale w całym Krakowie referenta Sławikowskiego. Po upływie mniejwięcej godziny przybył przed gmach dyrekcyjny **oddział żołnierzy**, zawezwany prawdopodobnie telefonicznie przez prezesa Prachtla.

Na zgromadzeniu zapadła następująca uchwała po wywodach kilku mowców:

„Zgromadzeni dnia 14 października kolejarze krakowscy i podgórscy solidaryzują się całkowicie z ministrem kolei żelaznych drem Bartlem co do żądań kolejarzy, **nie zgadzają się jednakowoż na jego ustąpienie z rządu**, ponieważ uważają go za rzetelnego przedstawiciela rządowego w radzie ministrów i proszą go o pozostanie na dotychczasowem stanowisku".

* * *

O przebiegu strejku podajemy następujące szczegóły:

We środę po godz. 10 wieczorem kolejarze dyrekcyi krakowskiej przystąpili do strejku, solidaryzując się tym sposobem z kolejarzami warszawskimi. Strejk rozpoczęto w nocy z środy na czwartek stopniowem wstrzymywaniem pociągów. Pierwsze wstrzymano pociągi osobowe i pospieszne na dworcu krakowskim. We czwartek rano nadeszły jeszcze pociągi od strony Rzeszowa tylko na stacyę Podgórze-Płaszów, gdzie je wstrzymano. Koło godziny 10 rano ustał zupełnie ruch pociągów w całym obrębie dyrekcyi krakowskiej aż po Rzeszów. Pociągi towarowe wstrzymano na tych stacyach, na których się w chwili ogłoszenia strejku znajdowały. Osobowe i pospieszne pociągi doprowadzono do stacyi węzłowych. Ponieważ wojskowość obsadziła węzłowe stacye, a także i dworce położone w obrębie Krakowa, wstrzymano także pociągi wojskowe, które mają być podobno w najbliższych godzinach uruchomione przez oddziały kolejowe wojskowe. Główny dworzec w Krakowie obsadzony jest przez silne patrole wojskowe, które zamknęły kordonem wejście na peron. Na peronie gromadzą się tylko żołnierze, którzy mieli odjechać z Krakowa. Urzędnicy ruchu pełnią służbę, na razie bezczynnie, siedząc w biurach ruchu na dworcu.

* * *

Pierwsze represye.

Tarnów (tel. wł. „Naprzodu"). Z powodu strejku kolejarzy **aresztowano trzech kolejarzy** i pod eskortą 16 żołnierzy odstawiono ich **do więzienia.** Rozgoryczenie ogromne, grozi **strejk robotników miejskich,**

Sytuacya strejkowa w Warszawie

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 14 października.

W sprawie strejku kolejarzy toczyły się dziś rokowania między Związkiem zawodowym kolejarzy a ministrem Bartlem, poczem obradowała nad tą sprawą Rada ministrów. Rada postanowiła **nie zejść ze swego stanowiska** i zwróciła się do Sejmu, aby powziął inicyatywę w sprawie wyrównania różnic i zakończenia strejku. Propozycya ta w tej formie **nie została przez Sejm przyjętą**, a Sejm żadnej enuncyacyi nie wyda.

W ciągu wieczora wznowiono rokowania z związkiem zawodowym. Rokowania toczą się w Sejmie.

(PAT) **Warszawa,** 14 października.

„Przegląd Wieczorny" donosi: Wbrew przewidywaniu, do porozumienia między rządem a pracownikami, reprezentowanymi przez związek zawodowy pracowników kolejowych, wczoraj nie doszło. Zgoda, wyrażona na ustępstwa rządu przez polski związek kolejowy i apel, wystosowany wczoraj do pracowników kolejowych,

wzywający ich do podjęcia szybkiej pracy, skutku nie odniósł, jak również nie odniósł skutku apel ministra Bartla.

Większość pracowników, stojąc w dalszym ciągu na gruncie żądań wytkniętych przez ZZPK, nie otrzymawszy dyrektyw przerwania strejku, trwa w bezczynności. Narady prowadzone wczoraj przez ministra Bartla z przedstawicielami ZZPK, aczkolwiek przeciągnęły się do późnej nocy, nie przejednały delegatów Związku. Domagają się oni całkowitego uwzględnienia żądań.

KRONIKA

Kraków, 15 października.

Drugie pytanie pod adresem magistratu krakowskiego

Praktyki piekarzy

Przed paru dniami podaliśmy notatkę, piętnującą postępowanie restauratorów krakowskich, którzy parusetmarkową zwyżkę płac kucharskich w swym budżecie tygodniowym — rozłożyli na stołowników w ten sposób, że podnieśli wszystkie pozycye jadłospisów, począwszy od jakichś 50 fen. na zupie, a kończąc na paru markach na pieczystem, co w lokalach o sporym obrocie mogło właścicielom przysporzyć **dochodu znacznie więcej w jednym dniu, niż wyniosło ich własne tygodniowe obciążenie nowym cennikiem kucharskim.** Wyraziliśmy przytem zdumienie, że **magistrat pozwala restauratorom nakładać tak dalece samowolną kontrybucyę** na liczne zastępy mieszkańców Krakowa, skazanych na stołowanie się pozadomowe.

Dzisiaj mamy do zanotowania **fakt jeszcze drastyczniejszy.** Oto dowiadujemy się, iż niektórzy piekarze „urzędują" **przy drzwiach zamkniętych,** odmawiając sprzedaży pieczywa konsumentom, a załatwiając transakcye tylko ze straganiarzami i sklepikarzami, którzy całymi koszami wynoszą pieczywo przez dziedzińce. Zapytujemy magistrat, odkąd wolno piekarniom sprzedawać swoje wyroby nie kolejno zgłaszającym się odbiorcom, lecz wyzbywać się pieczywa hurtownie na rzecz pośredników, którzy sprzedają je z dalszym zarobkiem, czyli **podnoszą jeszcze jego horendalne ceny.**

Odkąd ma widzimisię każdego producenta artykułów spożywczych decydować, komu wolno, a komu nie wolno dany artykuł u niego nabywać?

Odkąd wolno piekarzom zamykać swe sklepy na kłódki przed publicznością. Brak jakiejkolwiek kontroli czynników miejskich — tam gdzie na mocy udzielanych koncesyj ta kontrola może i powinna być sprawowana, wywołuje ten skutek, że, gdy jakiegoś kartkowego produktu miasto nie otrzyma, natychmiast — zaczynają się dziać jakieś „tajemnice" przy drzwiach zamkniętych, których jawnym skutkiem jest wzmocniony atak na kieszeń konsumenta.

Ściga się nikoncesyonowany wypiek, jako tajny, a równocześnie pozwala się koncesyonowanym firmom uprawiać tajną, gdyż w zaryglowanych sklepach sprzedaż.

Otóż pytamy, poco budżet Krakowa obciążony jest wydatkami na utrzymanie licznego personalu magistrackiego, gdy gros mieszkańców miasta nie znajduje w tej instytucyi żadnej opieki, nie ma z niej tych świadczeń, dla których dany personal istnieje.

Nie tylko nie ujmują ci panowie w karby najbezceremonialniejszych praktyk w dziedzinach, o których była mowa, ale gdy Kraków był niedawno nawiedzony wichrami — mogli mieszkańcy tracić oczy i płuca od kurzawy i nie ujrzeć kropli magistrackiej wody na ulicach.

I pasek i piasek to dla tej instytucyi „vis major".

Losowanie sędziów przysięgłych na V kadencyę

W prezydyum sądu okręgowego odbyło się losowanie sędziów przysięgłych V-tej kadencyi, rozpoczynającej się dnia 3 listopada b. r. Przewodniczył prezydent Pelc, w obecności prokuratora Dr Brzostyńskiego, sędziów s. s. Turowicza i Szajdzickiego, oraz delegata Izby adwokackiej dr. F. Jakubowskiego.

Sędziami głównymi zostali: Bienarz Wł, blacharz; Brzeziński Kazim., budowniczy. Fiałek Zygmunt, kupiec; Grabowski Wład., urzędnik Tow. wzaj. ubezp.; Grossman Samuel, kupiec; Gębala Franc., właść. real.; Gibaszewski Wład., kupiec; Hajdziński Antoni, właś. real.; Hoschek Wilhelm, księgarz; Jahr Karol, aptekarz. Jędrzejowski Kazim., właść. drogueryi; Jochnowicz Gerson, trafikant; Kramarski Julian, budowniczy; Kisielewski Gustaw, dzierżawca restauracyi; Klimczyk Michał, właść. real.; Koczurkiewicz Wincenty, właść. real.; Krzyżanowski Maryan, właść. księgarni; Lewkowicz Bernard, właść. real.; Marszałek Franc., właść. real.; Mniszek Józef, właść. real.; Munk Ludwik inżynier; Nowak Jan, adj. miejskiej kasy oszcz.; Olewiński Andrzej, właść ral.; Olszowski Wojciech, kupiec; Piątek Piotr, piekarz; Sikorski Maryan, kupiec; Söhmel Alfred, kierownik firmyGórecki; Telz Napoleon właść. drukarni; Wajda Antoni, właść. real.; Waldman Maurycy, właść. dóbr; Wątorek Zygmunt, właść. real.; Wieczorek Zygmunt, kupiec; Dr Wiszniewski Roman, urzęd. Syndykatu rolniczego; Zakrzowiecki Adam, przemysłowiec; Żuławski Włodzimierz, urzędnik tow. wzaj. ubezp.

Przysięgli zastępcy: Chlipalski Tomasz, właściciel real.; Karwat Karol, majster ciesielski; Koziołek Stefan, właść. real.; Kukla Michał, kawiarz, Nycz Wojciech, rzeźnik; Ostrowski Piotr murarz; Piórecki Jan, rzeźnik; Siemiński Ignacy, majster kominiarski; Sowa Kasper, właść. real.

Przeciw senatowi

Staraniem komisyi oświatowej PPS w Krakowie, odbył się we wtorek 12 października w sali Tow. Lekarskiego odczyt posła tow. Czapińskiego p. t. „Czy potrzebna Polsce izba przywilejów (senat)". Prelegent w półtoragodzinnym referacie przedstawił dotychczasowe prace sejmu nad konstytucyą i wskazał na niebezpieczeństwa, płynące z uchwalenia w sejmie projektu komisyjnego, pełnego różnych sprzeczności. W pewnych bowiem artykułach projektowanej konstytucyi, gwarantuje się zasady suwerenności i demokratyzmu, ale natomiast w innych gwałci się je najzupełniej, nie licząc się z tem, że lud polski do uchwalenia antydemokratycznej konstytucyi nie dopuści. Specyalnie ważną jest sprawa drugiej izby, mającej według reakcyi polskiej, być hamulcem na wszelkie a konieczne reformy społeczne, jak również sprawa wyboru naczelnika państwa, stosunku kościoła do państwa, szkolnictwa i wiele, wiele innych. Warto podkreślić, że kiedy prelegent wspomniał o wojującym klerykaliźmie i odsyłaniu spraw kościelnych do władzy Rzymu, cała sala parsknęła śmiechem. Dowodzi to, jak nasi klerykali nie mają zrozumienia ducha czasu. Bardzo silnie zostały podkreślone także ustępy, do których pewne kluby sejmowe wnoszą poprawki. Naturalnem jest, że klub PPS ma ich najwięcej i najważniejsze. Na tem tle, będzie też zacięta walka w sejmie i poza sejmem, albowiem PPS już proklamowała strejk generalny na 18 bm., który ma posłom sejmowym przypomnieć potrzeby istotne ludu w kierunku demokracyi. Odczyt zagaił tow. Jasiński, który też i przewodniczył do końca, ze względu na spodziewaną dyskusyę, zapowiedzianą na afiszu. Do głosu w dyskusyi zapisał się jednak tylko jeden z uczestników, Dr G., pomimo, że byli na sali zwolennicy stronnictw reakcyjnych, z któremi przypadnie stoczyć zaciętą walkę o istotne postulaty polskiej demokracyi. Widocznie siła argumentów zbiła ich z tropu i wskutek tego nie mieli odwagi wystąpić. Sala była pełna.

Konfiskata 2 kg złota na dworcu krakowskim

Organa Dyrekcyi policyi przytrzymały wczoraj rano na dworcu 19-letnią Rachelę Mondschein false Zins, „szyberkę" pieniężną, przy której znaleziono wielką ilość złotych monet. Między innemi znaleziono 400 dolarów w złocie, 200 franków złotych, 100 funtów tureckich złotych, 420 marek niemieckich złotych, 387½ rubli w złocie, 50 guldenów holenderskich złotych, 830 koron austryackich w złocie i 32 dukatów. Dochodzenia wykazały, że Zinsówna przywiozła pieniądze ze Lwowa, dla osób trudniących się wywozem pieniędzy za granicę. Pieniądze, które ważą przeszło 2 kg skonfiskowano i przesłano do dyrekcyi okręgu skarbowego.

Radca miejski uprawiający pasek mieszkaniowy

Dnia 1 stycznia b. r. zgodziła p. K. u radcy miejskiego Suskiego mieszkanie, złożone z 6 pokoi, z opałem i urządzeniem za 14.000 Mp rocznie. W parę miesięcy potem zjawił się p. Suski u p. K., zabrał jej meble i podwyższył czynsz na 18.000 Mp. W jakiś czas potem odwiedził p. S. biuro kwaterunkowe w magistracie i zgłosił, że w mieszkaniu wynajętem pani K. stoi 6 pokoi wolnych i zażądał rekwizycyi, nie nadmieniając, że w tych 6 pokojach mieszka 10 osób. Wreszcie przybył p. Suski do p. K. i oświadczył, że jeżeli mu da 20.000 Mp za mieszkanie bez mebli i opału, a nadto na wodę doda mu 2000 Mp, to on postara się o zniesienie rekwizycyi jako radca miejski. Polecamy tą sprawę państwowemu urzędowi walki z lichwą, który wprawdzie nie czyta dzienników, jednak może się dowie od czytających, że takie rzeczy dzieją się w Krakowie. Również spodziewamy się, że Rada miejska zajmie się sprawą swojego członka, który nadużywa tytułu radzieckiego w paskarskich sprawach. Przypominamy także, że p. Suski został przed kilku dniami ukarany grzywną 500.000 Mp za zatajenie w podanym wykazie 10 mórg gruntu. Karę wymierzyła ekspozytura ministerstwa aprowizacyi.

Brak gazu. Wczoraj po g. 11 przed południem zabrakło gazu do popędu maszyn do składania w Drukarni Ludowej. Po długiem dobijaniu się telefonem dowiedzieliśmy się, że gazu nie będzie do godz. 5 wieczór. Tymczasem i o tej godzinie jeszcze gazu nie było i dopiero o godz. 6 wieczorem gaz pojawił się, ale o tak słabem ciśnieniu, że nie można było uruchomić maszyn. Ten brak gazu jest dla gazet katastrofalnym, gdyż samą pracą ręczną drukarnia nie jest w stanie podołać swej pracy. Nie wiemy, co jest powodem braku gazu; nie przypuszczamy, aby przyczyną był brak węgla, którego teraz jest dość. W każdym razie takie postawienie zakładów przemysłowych przed faktem dokonanym świadczy o wielkim braku poszanowania przyjętych na siebie zobowiązań.

Ponieważ nie zdołaliśmy złożyć potrzebnego na normalny numer „Naprzodu" materyału, wydajemy numer w objętości zmniejszonej.

Jak magistrat załatwia sprawy aprowizacyjne! Sprawy aprowizacyjne to najcięższa troska w obecnej chwili. To też urzędy, które zajmują się rozdziałem artykułów pierwszej potrzeby, powinny działać w tym kierunku, aby strony przy załatwianiu wszelkich spraw z aprowizacyą związanych, jak najmniej narażać na stratę tak dziś dla każdego drogiego czasu. Tymczasem dzieje się wprost przeciwnie: na załatwienie najdrobniejszej sprawy traci się całe godziny, jakby w ten sposób chciano zniechęcić strony do zwracania się do urzędu, a zmusić je do korzystania z usłużnego zawsze paska. Rekord w tym kierunku osiągnęło chyba miejskie biuro aprowizacyjne, gdzie na załatwienie choćby najmniejszej sprawy stracić trzeba kilka godzin, mniej szczęśliwi nawet parę dni poświęcić muszą. Całe to szanowne biuro, to jakby jakieś tajemnicze kasyno, gdzie prócz naturalnie wtajemniczonych trzyma się interesentów całymi godzinami przed zamkniętymi drzwiami, a jeżeli komu uda się dotrzeć wreszcie do biurka, gdzie spodziewa się załatwić swoją sprawę, to trzeba być bardzo wyszkolonym w cierpliwości, aby wytrwać do skutku. Prym w ćwiczeniu stron w cierpliwości wiodą panie, zajęte przy wydawaniu asygnat i odbieraniu pieniędzy, które traktują strony — skromnie mówiąc — grubo niegrzecznie, nierzadko zwracając się do nich z przezwiskami. Sądzimy, że prezydyum miasta, które nie szczędzi wysiłków, aby urzędowanie w miejskich biurach doprowadzić do normalnego i należytego funkcyonowania, i w tym biurze zaprowadzi rychło ład i porządek.

VI „czarna kawa" Syndykatu dziennikarzy krakowskich odbędzie się w niedzielę o godz. 4 po południu w „Działowej" pod hasłem: „czarna kawa po damsku".

Rada aprowizacyjna. W sobotę o godz. 5 po południu odbędzie się posiedzenie Rady aprowizacyjnej w sali posiedzeń magistratu krakowskiego. Na porządku dziennym oprócz spraw aprowizacyjnych będzie omawiana kwestya obrotu zbożem pozakontyngentowem.

Napastliwy klecha. Od pewnego czasu zapełnia szpalty „Głosu Narodu" współpracownik podpisujący się F. B. Osobnik ten to ksiądz, który w równie bezczelny jak głupi sposób napada na wszystkich i wszystko, co takiej sutannie nie przypada do smaku. Ostatnio ksiądz F. B. wziął się do omówienia mowy tow. Daszyńskiego na zgromadzeniu niedzielnem, a robi to w sposób świadczący o jego kompletnej ignorancyi z jednej a lubowaniu się w wyzwiskach i zmyślaniach z drugiej strony. Kłamie F. B., twierdząc, że Daszyński wystąpił przeciw inteligencyi. Tysiące uczestników zgromadzenia słyszało, jak tow. Daszyński mówił: „Chłop, robotnik i inteligent uratowali Warszawę, podczas gdy burżuje paskarze uciekli".

Tak, księże, nie fałszuje się prawdy. Nie uważamy za stosowne polemizować z tego rodzaju bezsensowymi wypocinami, chcemy tylko księdza F. B. przestrzec przed zbyt wielką lekkomyślnością w traktowaniu robotników i ich przywódców. Księże F. B. Kraków to nie Śląsk, tu można spotkać się z zasłużoną odpowiedzią. Krytyka — i owszem; za obrzucanie błotem można doczekać się zasłużonej nagrody.

Podpor. ochotn. Franciszek Hackbeil, lat 40, z 10 baonu saperów, zmarł 5 bm. na froncie wołyńskim w obronie ojczyzny, uległszy zarazie. Zwłoki przewieziono do Tarnowa, gdzie 13 bm. odbył się pogrzeb. Od sierpnia b. r. brał udział w dywizyi Żeligowskiego, w akcyach pod Warszawą, Lwowem, a wkońcu na Wołyniu.

Wolne miejsca w Seminaryum gospodarczem. Kilka wolnych miejsc jest jeszcze w Seminaryum gospodarczem w Krakowie, kształcącem nauczycielki do szkół tego rodzaju, jakich w najbliższym czasie Sekcya szkół zawodowych w ministerstwie oświaty ma założyć bardzo wiele, bo w każdem powiatowem mieście. Bliższych wiadomości udziela kancelarya, ul. Pędzichów 13.

Bibliografia. Ostatni numer wydawnictwa paryskiego: „La Pologne politique, economique, litteraire et artistique" z dn. 1 b. m. zawiera w układzie pani R. Bailly spis monografii, broszur odbitek zeszytowych artykułów dziennikarskich, które podczas wojny pojawiły się w kwestyi polskiej w języku francuskim. Spis ma zaregestrować powyższe druki za czas od roku 1914 do r. 1919 włącznie, gdyż od r. 1920 wymieniony z tytułu dwutygodnik paryski stale prowadził przegląd bieżących publikacyi, dotyczących Polski. W numerze z dn. 1 bm. znajdujemy część owego spisu z zapowiedzią dalszego ciągu.

Mąka amerykańska. Mąkę białą amerykańską po 25 dkg na osobę w cenie 13 Mp za 1 kg, oraz po 50 dkg siekanki w cenie 14 Mp za 1 kg otrzymają konsumenci od poniedziałku 18 b. m. za odłączeniem 93 odcinka mącznego starej legitymacyi zółcrowej.

Opłata za psy. Magistrat ogłosił rozporządzenie, w myśl którego opłata za marki dla psów wynosi: za pierwszą markę 10 Mp, za duplikat 20 Mp, za markę przechodnią 20 Mp. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1921 r.

Z teatru Powszechnego. Dziś i jutro operetka Offenbacha „Życie paryskie" o ślicznej muzyce, grana wyborowo przez cały nasz zespół i okraszona bogato aż czterema produkcyami baletowemi. — W niedzielę po południu arcywesoły „Dzierżawca z Olesiowa", wieczorem zaś najulubieńsza dziś w Krakowie z operetek współczesnych „Za dawnych dobrych czasów".—W przygotowaniu pod reżyseryą p. Koreckiego arcydzieło Schillera „Marya Stuart", a w dziale operetkowym „Bohaterowie" Straussa.

Program I. wieczoru kameralnego, który odbędzie się w piątek dnia 15 b. m. w sali Instytutu muzycznego (ul. św. Anny 2) obejmuje wyłącznie utwory Beethovena. Sonatę wiolonczelową g-mol odegra wespół z p. Klarą Czop-Umlaufową znakomity wiolonczelista ze Lwowa, p. Andrzej hr. Komorowski; słynną aryę „Ah, perfido" wykona zaszczytnie znana śpiewaczka p. Zofia Bandrowska-Ośmiecka. Koncert poprzedzi słowem wstępnem prof. Dr. Józef Reiss. Bilety przy wejściu na salę. Początek o godzinie 8.

III. poranek Beethovena, zapowiedziany na niedzielę 17 bm. odbędzie się o godz. 11 przedpoł. wyjątkowo w sali „Sokoła", a nie jak ogłoszono w sali Tow. lekarskiego. Poranek podobnie jak dotychczasowe będzie wysprzedany, bilety pozostałe są do nabycia u J. Rudnickiego linia A–B.

Z teatru „Bagatela". Dzisiaj „Dobrze skrojony frak" z p. Nowackim w głównej roli. Jutro „Ten który chciał", arcywesoła komedya Tristana Bernarda. Próby z „Klaudiusza" Tarkingtona w pełnym toku. Premiera tej głośnej komedyi amerykańskiej odbędzie się w poniedziałek 18 bm.

Program „Nocy pożegnalnej" Władysława Paszkowskiego, która odbędzie się w „Bagateli" w sobotę 16 bm. o godz. 11 wieczorem, przedstawia się ogromnie barwnie, zapewniając widowni duży sukces śmiechu i wesołości. Atrakcyą oryginalnej tej rewii humoru będą produkcye pp. Heleny Miłowskiej, M. Korabianki, L. Rogińskiej, Malickiej i Żelskiej oraz pp. Dante-Baranowskiego, Berskiego, Czyńskiego, Kalicińskiego, Koszutskich, Kalinowskiego, Latajnera, Lelewicza, Wyrwicza i Zbuckiego, a wreszcie chóru męskiego „Echa", który wystąpi pod sprawną batutą dyr. Walewskiego. Pozostałe bilety nabywać można przy kasie teatru.

Dwuletni kurs dramatyczny miejski rozpoczyna rok szkolny dnia 18 b. m. (w poniedziałek) o godzinie 3 popołudniu. Wszyscy wpisani słuchacze i słuchaczki kursu zechcą zebrać się w oznaczonym powyżej terminie w wielkiej sali wykładowej Muzeum techniczno-przemysłowego (ul. Smoleńsk). Celem ustalenia podziału godz n i omówienia szczegółów programu. Naukę na kursie objęli pp. Sosnowski Józef i Czechowska Jadwiga (dykcya, deklamacya, gra sceniczna), dyr. Józef Wiśniowski (literatura polska), prof. Henryk Maurer (dram. lit. powszechna), prof. Maciej Szukiewicz (historya sztuki i stylów w teatrze), prof. Tadeusz Błotnicki (kostiumologia), prof. E. Koszutski (taniec), nadto w skład programu wejdzie nauka charakteryzacyi, gimnastyki rytmicznej i szermierki, co do których dyrekcya kursu pertraktuje z najwybitniejszymi fachowymi profesorami o objęcie nauki tych przedmiotów. Dodatkowe wpisy przyjmuje jeszcze dyr. Józef Wiśniowski w biurze swem w miejskim teatrze powszechnym (ul. Rajska 12).

Wielka rewia artystyczna na cele humanitarne. W dniu 30 b. m. odbędzie się w sali Sokoła wielka rewia artystyczna wszystkich czterech teatrów krakowskich, połączona z zabawą taneczną. Na razie współudział przyrzekli: fenomenalna śpiewaczka primadonna teatru Nowości p. L. Rogińska, urocza subretka ulubienica publiczności p. K. Józefowiczowa oraz pp. Bruczowa, Malicka, Żelska. Z panów wystąpią: tenor Nowości Józefowicz, Minowicz, Wojciechowski, balet pp. Koszutskich i kapelmistrz p. Szczepański. Kabaret i zabawę prowadzi p. Wojciechowski. Dochód przeznaczony na cel Górnego Śląska.

O składanie węgla na ulicach. Magistrat podaje do wiadomości, że wejście w życie rozporządzenia z dnia 30 października 1913 w sprawie składania węgla na ulicach i placach miasta odracza się z powodu obecnych warunków i celem ułatwienia ludności należytego zaopatrzenia się w węgiel do 1 października 1921 r., z tem zastrzeżeniem, że węgla na ulicach asfaltowanych i na ulicach, przez które prowadzi tor kolei elektrycznej, nie wolno składać, lecz należy go wprost z wozu znosić do piwnic zapomocą koszów, putni, worków itp. naczyń. Niestosujący się do tego przepisu karani będą grzywnami do 200 kor., lub w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej — karą aresztu do 20 dni. Z dniem 1 października 1921 wyżej wspomiane rozporządzenie z dnia 30 października 1913 w całej rozciągłości nabywa mocy obowiązującej.

Wykaz w posiadaniu władz będących koni. Celem obliczenia zapotrzebowania owsa dla koni będących w posiadaniu władz i instytucyi państwowych i autonomicznych, oraz instytucyi użyteczności publicznej w mieście Krakowie, magistrat po myśli polecenia Wydziału spraw aprowizacyjnych dla Małopolski wzywa wymienione władze i instytucye, ażeby we własnym interesie przedłożyły najdalej do dnia 20 bm. magistratowi (Wydział III c) wykaz ilości posiadanych koni. Późniejsze zgłoszenia nie będą uwzględniane.

Tajemnicze zranienie żołnierza na warcie. W nocy z 13 na 14 został raniony strzałem prawdopodobnie z karabinu w lewą rękę, szeregowiec 20 pp., stojący na warcie przed główną strażnicą wojskową na Rynku gł. w Krakowie. W krytycznym czasie widziano jakiegoś człowieka, biegnącego z ul. Brackiej do Sukiennic. Nie dało się stwierdzić dotąd, czy strzał był przypadkowy, czy umyślnie spowodowany.

Zemsta za wypadki samochodowe. Aresztowano 17-letnią Zofię Multan, ponieważ z budowy na Zabłociu rzuciła cegłę na przejeżdżający samochód amerykańskiego Czerwonego Krzyża i zraniła w skroń sierżanta Stanisława Szkodzińskiego. Aresztowana oświadczyła, że chciała się zemścić na szoferze za liczne wypadki automobilowe.

Napad na furmankę z solą. Policya aresztowała młode towarzystwo: Maryana Borucha, Karolinę Lipiarz i Bronisławę Róg pod zarzutem rabunku. Trójka ta napadła na furmana Grzegorza Szpasa, wiozącego sól z Bonarki ku Podgórzowi i zrzuciła z wozu kilka worków, poczem porwawszy worki zbiegła ze zdobyczą, wyrządzając 1000 marek szkody. W pościgu aresztowano ich.

Awantury znanego apasza. Ubiegłej nocy Lazar Hirsch Genendel, znany apasz i waryat wojenny, napadł w ul. Dietlowskiej na żołnierza Chaskla Piekarka i ugodził go nożem w rękę. Przytrzymany następnie przez posterunkowego Sroczyńskiego, rzucił się na niego i zranił go także nożem. Przybyła patrol aresztowała apasza. Ten sam bandyta przed kilku miesiącami w teatrze żydowskim urządził napad na inspektora policyjnego Dmytryszyna.

Kradzież. Do policyi krakowskiej doniósł p. Michał Głogowski, kierownik poczty w Ujściu Solnem, że w Krakowie skradziono mu pierścionek złoty z brylantami wartości 50.000 Mp.

Przegląd społeczny

Pożyczka węgierska na zastaw kolei. Układy między rządem węgierskim a konsorcyum francuskiem o pożyczkę doprowadziły do tego rezultatu, że Węgry otrzymują pożyczkę 300 milionów franków na 6 procent na 15 lat. Jako zabezpieczenie oddają Węgry wszystkie swe koleje państwowe i prywatne na 20 lat w dzierżawę. Oprócz tego konsorcyum francuskie zobowiązało się poprzeć żądanie Węgier o rewizyę traktatu pokojowego, aby pozwolono im utrzymać armię większą, niż w traktacie im pozwolono.

TELEGRAMY

z dnia 15 października

Kongres niezawisłych soc. w Niemczech

Lyon. (PAT Radio). We wtorek rano rozpoczęła się na kongresie niezawisłych socyalistów w Halli dyskusya w sprawie przystąpienia do moskiewskiej międzynarodówki. Dyskusyę poprzedziło odczytanie sprawozdania o działalności partyi niezawisłej. **Przyłączenie się do Moskwy odrzucono 254 głosami przeciwko 174.**

O rozdział kościoła od państwa w Czechach

Praga. (PAT). W sprawie rozdziału kościoła od państwa dowiaduje się praski „Czas", że poseł czecho-słowacki przy Watykanie otrzymał przed niedawnym czasem zlecenie zawiadomić papieża, że republika czecho-słowacka przeprowadzi rozdział kościoła od państwa. Watykan przyjął to doniesienie do wiadomości i oświadczył, że niema przeciwko temu zarzutów. „Czas" zauważa, że ustawa o rozdziale otrzyma formę traktatu z Watykanem, jako państwem uznanem międzynarodowo.

Rozruchy w Moskwie

Königswusterhausen. (PAT. Radio) Z Hamburga donoszą: Wśród dyplomatów zgromadzonych w Rydze krąży pogłoska, że istotnie w Moskwie przychodzi do zamieszek, zgromadzeń protestujących i demonstracyi tak, że rząd sowietów był zmuszony wzmocnić patrole wojskowe. Pod pozorem, że planowane są manewry, zgromadzono w bliskości miasta znaczniejsze ilości wojska. W kilku wypadkach ulicznych wojsko było zmuszone brać barykady szturmem.

Königswusterhausen. (PAT. Radio) Ze Sztokholmu donoszą: Sprawozdawca „Aftonbladet" potwierdza wiadomość o ruchach antybolszewickich w Moskwie. Robotnicy licznych fabryk mieli odbyż zgromadzenia. Rząd bolszewicki występuje coraz ostrzej i znacznie wzmocnił patrole w Moskwie. Miało tam nawet przyjść do walki.

Pokój między Rosyą a Finlandyą

Paryż. (PAT) Wedle pewnych wiadomości podpisanie pokoju między Rosyą sowiecką a Finlandyą ma nastąpić niedługo.

Dalsze walki przed rozejmem

(PAT) Warszawa, 14 października

Komunikat sztabu generalnego wojsk polskich z dnia 14 października:

Oddziały nasze w pościgu za rozbitym pod Mołodecznem nieprzyjacielem zajęły Wilejkę. Na północ od Radoszkowic w walkach z dnia 13 bm. jazda nasza wzięła z górą 500 jeńców oraz zdobyła 6 karabinów maszynowych. Na południu obsadziliśmy Lenino i Turow. Na froncie południowym sytuacya na ogół bez zmiany. Zauważono większe ugrupowania sił bolszewickich na linii rzeki Słuczy od Lubaru do Miropola.

Naczelne dowództwo wojsk polskich, sztab generalny.

Wrangel sprzedaje zboże

Moskwa. (PAT). Rząd generała Wrangla zawarł dalszy układ z firmami francuskimi w sprawie dostawy zboża.

Teatr im. Jul. Słowackiego.

Piątek: „Nina".
Sobota: „Tragedya Eumenesa".
Niedziela popołudniu: „Kiliński";
wieczorem: „Kolombina".

Teatr „Bagatela".

Piątek: „Dobrze skrojony frak".
Sobota o wpół do 8-mej: „Ten, który chciał"; — o 11-tej „Noc pożegnalna".
Niedziela popoł.: „Kobieta bez skazy".
wieczorem: „Dobrze skrojony frak".

Teatr powszechny

Piątek: „Życie paryskie".
Sobota: „Życie paryskie".

Operetka w Nowościach.

Piątek: „Nietoperz" występ H. Miłowskiej.
Sobota: „Księżniczka dolarów" z H. Miłowską.

Wykłady w Domu artystów (plac św. Ducha) w zarządzie krakowskiego Związku literatów

Piątek: Józef Flach „Obrazki krakowskie" cz. VI: Uroczystości.
Sobota: „Ludwik Skoczylas „Wyspiański, jako poeta Wawelu", cz. II.
Niedziela: Jan Pietrzycki „Dzisiejszy Paryż".
Początek o godz. 8 wiecz.

Kollegium wykładów naukowych (Rynek główny Linia A—B. L. 39)

Sobota, 16 bm.: prof. Dr. Józ. Reiss: Pieśń polska (z ilustr. muz.)

SEJM

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 14 października.

Na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu prezydent ministrów Witos wobec zmienionej sytuacyi od czasu wygłoszenia przez niego expose, złożył dodatkową deklaracyę wobec faktów, jakie w ostatnim czasie zaszły. Premier przytoczył główne paragrafy traktatu rozejmowego i oświadczył, że **pokoj da nam możność oddechu na wschodzie.** Następnie omawiał **sprawę Wilna**: Rząd stoi na stanowisku **samookreślenia ludności**, która wielokrotnie oświadczyła, że **powinna należeć do Polski.** Rząd uważa ją **za część składową Polski.** Z komisyą tymczasową w Wilnie rząd nawiąże rokowania, gdy komisya da gwarancyę, że ludność sama będzie mogła wypowiedzieć się o swym losie. **Wszelkie próby zajęcia Wilna przemocą rząd będzie uważał za zamach.**

(PAT). **Warszawa, 14 października.**

Na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu po deklaracyi prezydenta ministrów **w sprawie Wilna**, odesłano do komisyi ustawę **o ratyfikacyi** traktatu pokojowego z Austryą.

W dalszej dyskusyi nad expose prezydenta gabinetu przemawiali poseł Woźnicki, Federowicz, Stapiński i Grünbaum, poczem posiedzenie zamknięto.

Następne w piątek o 4 popołudniu.

* * *

Minister skarbu Grabski o zabiegach pożyczkowych we Francyi

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu"). Na dzisiejszem posiedzeniu komisyi budżetowej minister skarbu Grabski wygłosił dwugodzinne expose finansowe, z którego wynika, że **starania o pożyczkę zagraniczną nie zostały uwieńczone skutkiem.** Minister usiłował uzyskać pożyczki na dwóch podstawach: 1) na podstawie **sprzedaży 600.000 ton cukru**, 2) na podstawie **sprzedaży nafty i wyrobów ropnych** na okres 20 letni. Pierwsza transakcya udała się tylko w części, gdyż **sprzedano tylko 30.000 ton cukru za 100 milionów franków.** W drugiej sprawie rząd francuski odniósł się **do przedsiębiorców naftowych francuskich w Galicyi**, którzy zadecydowali, że tę transakcyę można zrobić **tylko na jeden rok.** Wobec tego transakcya **ta nie doszła do skutku.**

W sprawie **budżetu** oświadczył minister, że komitet Rady ministrów opracowuje normalny program finansowy, który w swoim czasie przedłoży Sejmowi.

—ooo—

Walka o króla dla Węgier

Wiedeń. (PAT) „Wiener Allg. Zeitung" donosi z Budapesztu pod datą 14 bm.: W izbie poselskiej przyszło dzisiaj do burzliwych za ść. Zwolennicy wolnego wyboru króla starli się gwałtownie z legitymistami. Powodem tego zajścia była mowa byłego sekretarza stanu Kovacsa, który przemawiał w obronie wolnego wyboru króla. W ciągu jego mowy zawołał legitymista Smrecsany: Mamy już ukoronowanego króla! Na to Rubinek odpowiedział: Ale on uciekł! Wielką sensacyę wywołało, gdy Kovacs oświadczył, że król Karol powiedział, iż nie zrzeknie się żadną miarą swoich pretensyi do tronu austryackiego. Smrecsany wołał: To nieprawda! Kovacs oświadczył, że otrzymał te informacye od arcyksięcia Józefa i zakończył swoją przemowę słowami: Nie chcemy poświęcać wolności i niezawisłości naszego kraju. Współpraca z Austryą byłaby — jak już powiedział prezydent Seitz — sojuszem między dwoma żebrakami.

O układ francusko-węgierski

Wiedeń. (PAT). Poselstwo francuskie w Wiedniu donosi: Kilka dzienników wiedeńskich doniosło o układzie, zawartym między Francyą a Węgrami. Doniesienia te są zupełnie nieprawdziwe. Układy, co do których toczą się obecnie rokowania, są natury czysto prywatnej i gospodarczej i nie mogą zawierać żadnych postanowień, które przewidywałyby powiększenie armii węgierskiej ponad liczbę, ustaloną w traktatach. Zresztą nigdy nie było mowy o tego rodzaju układzie z Węgrami. Rząd francuski napiera na rząd węgierski zgodnie z innemi mocarstwami koalicyjnemi o szybkie ratyfikowanie traktatu w Trianon.

O odszkodowanie niemieckie

Londyn. (PAT). „Daily Chronicle" pisze: Francya najwidoczniej życzy sobie takiego ustalenia odszkodowań, należących się jej od Niemiec, aby suma ta zdolna była w całości pokryć wszystkie słuszne żądania. Francya wie jednak równocześnie, że suma ta nigdy nie będzie mogła być uiszczona przez Niemcy w całości. Liczy więc przynajmniej na to, że dzięki swojej sile i energii będzie mogła wydostać od Niemiec przynajmniej lwią część tych odszkodowań. Anglia natomiast wolałaby, aby ustaloną została taka suma odszkodowań, którą Niemcy mogłyby zapłacić i do zapłacenia której możnaby je zmusić. Dlatego to właśnie Anglia życzyłaby sobie naradzenia się wspólnie z przedstawicielami Niemiec co do wysokości sumy.

Plebiscyt w Karyntyi

Celowiec. (PAT). Oficyalny rezultat głosowania na terenie plebiscytowym A) wynosi na rzecz Austryi 21.852 głosów, na rzecz Jugosławii 15.096 głosów. Nadwyżka na rzecz Austryi wynosi 6756 głosów.

Celowiec. (PAT). W strefie plebiscytowej litera A wkroczyły dwa jugosłowiańskie bataliony. Komisya plebiscytowa powzięła odpowiednie zarządzenia, by aż do oddania terenu plebiscytowego Austryi sama administrowała tym terenem.

Akcya przeciw drożyźnie we Francyi

Paryż. (PAT). Rada ministrów pod przewodnictwem prezydenta Rzeczypospolitej Milleranda uchwaliła całokształt środków, zmierzających do zatamowania wzrostu kosztów utrzymania i zapewnienia bardziej obfitego zaopatrzenia ludności w przedmioty pierwszej potrzeby. Przeciwko spekulacyi będą wydane jak najostrzejsze zarządzenia. W Paryżu i na prowincyi powołane będą do życia rady konsumentów, wyposażone w szerokie kompetencye.

Ustąpienie Giolittiego?

Medyolan. (PAT). „Secolo" pisze o możliwości rychłego ustąpienia Giolittiego, którego zastąpi prawdopodobnie prezydent Izby Nicola. Giolitti chciałby go widzieć na czele gabinetu.

Za strejkiem górników w Anglii

Königswusterhausen. (PAT. Radio). Z Hagi donoszą: Ogłoszony wczoraj wynik głosowania angielskich górników notuje 23.676 głosów przeciw przyjęciu propozycyi właścicieli kopalni, a 7477 głosów za.

Stowarzyszenia i zgromadzenia

Zebranie referentów PPS odbędzie się w piątek 15 października o godz. 6 wieczór w lokalu sekretaryatu Rady Robotniczej Dunajewskiego 5, II. p. Konieczność przybycia **wszystkich Towarzyszów referentów jest bezwzględną.**

Komitet Obwodowy PPS.

Posiedzenie Rady Nadzorczej Zarządu Związku konsumów „Proletaryat" odbędzie się w piątek 15 października o godz. 6 wieczorem.

Dr Bobrowski.

Baczność robotnicy magazynów żywnościowych wojsk polskich Krakowa, Podgórza, Płaszowa, koszar Sobieskiego, magazynów pościeli i umundurowań w Dąbiu. W niedzielę 17 **października** odbędzie się walne zgromadzenie w **sali Związku** Stow. rob. przy ul. Dunajewskiego 5. **Na porządku** dziennym: 1) Zagajenie, 2) Sprawozdanie zarządu i kasowe, 3) akcya centralna, 4) wybór nowego zarządu, 5) wnioski i interpelacye.

Początek zgromadzenia o godz. 3 popołudniu. O liczny udział w zgromadzeniu uprasza

Za Zarząd

Jan Makara przewodniczący — **Franciszek Żydek** sekretarz.

Baczność robotnicy budowlani! W piątek 15-go października odbędzie się Zgromadzenie robotników budowlanych w sali Związku stowarzyszeń robotniczych Dunajewskiego 5, II. p. Sprawy ważne, o liczny udział uprasza **Zarząd.**

Stow. introligatorów w sobotę 16 października urządza wieczorek w wielkiej sali Związku Stow. rob. Wstęp 20 mk. Początek o godz. 8 wieczór. Tańce prowadzi mistrz p. Fr. Gorzelany. Zaproszenia wydaje się w Związku introligatorów przy biurku.

Zgromadzenie towarzyszy członków organizacyi zawodowych w Podgórzu odbędzie się w niedzielę 17 października o godz. 10 rano w sali Domu robotniczego pl. Serkowskiego 11. Sprawy bardzo ważne! Towarzysze przybądźcie jaknajliczniej!

Komitat PPS.

Zgromadzenie poufne robotników żydowskich w Krakowie odbędzie się w piątek 15 października o godz. 8 wieczór w lokalu przy ul. Krakowskiej l. 23. Na porządku dziennym referat o Konstytucyi i sprawa strejku politycznego.

Baczność maszyniści i palacze! Posiedzenie zarządu Sekcyi maszynistów i palaczy odbędzie się w sobotę 16 października o godz. 6-tej wieczór w Domu robotniczym pl. Serkowskiego 11 w Podgórzu. Sprawy bardzo ważne, **uprasza się** o punktualne przybycie.

Nauczycielki
dochodzącej udzielającej gry **na mandolinie** poszukuje się. Zgłoszen. pod „Nauczycielka" do biura ogłosz. Feliksa Stattera, Kraków, Grodzka 13.

Młynarz
poszukiwany do fabryki farb na dobrych warunkach. Pisemne zgłoszenia z odpisami świadectw do firmy
L. i G. Kaden Tow. Akc.
Kraków, ul. Dunajewskiego 6.
Posada zaraz do objęcia.

Kilku zdolnych
tokarzy
jakoteż
ślusarzy maszynowych i ślusarzy
ze składaniem maszyn rolniczych obeznanych jak niemniej zdolnego **modelisty** poszukuje
Tow. Akcyjne „Trzebinia", Fabryka maszyn i narzędzi rolniczych, Biuro ruchu **w Trzebini.**

Montera
do wodociągów i centralnego ogrzewania poszukuje firma
Julian Tokar, Kraków, św. Jana 10.

Zdolnych, uczciwych, zdrowych dozorców
i tylko z dobremi świadectwami, poszukuje Krakowski Zakład Czuwania Kraków, Rynek 22. Zgłoszenia między 3—4 po południu.

Kurs nauki
wyrobów trykotarskich
urządza Liga Pomocy przemysłowej. Bliższych informacyi udziela się w biurze przy ul. Grodzkiej 13, I p. w godzinach przedpołudniowych.

ZŁOTO i PLATYNĘ
w każdej formie do topienia, **stare sztuczne zęby, mostki i korony** kupuje
Skład dentystyczny
Kraków, Rynek gł. 11.

Poszukuje się
50 robotnic
obeznanych z szyciem na maszynie. Zgłoszenia osobiste w Powszechnem Towarzystwie konfekcyjnem przy ul. św. Marka 35.

TUTKI I BIBUŁKI CYGARETOWE
„NIL"
najprzedniejszej jakości
WSZĘDZIE do NABYCIA
skł. fabr. D. Rosenzweig, Kraków, Krakowska 6.

PLISOWANIE przyjmują
FILIE „TĘCZA" i „WISŁA"
w Krakowie
wykonując roboty możliwie pospiesznie i punktualnie.

!! Baczność !!
To od bardzo dawna znane biuro okrętowe, rozpoczęło znowu swój ruch do południowej i północnej
AMERYKI I KANADY
największymi angielskimi okrętami! Więc jeżeli ktoś sobie dobrą, prędką i wygodną podróż życzy, ten niech się uda z pełnem zaufaniem pod adresem
Główne biuro okrętowe
36 lange Nieuwstr. **36**
Antwerpia (Belgien).

Ważne dla Kupców i Kółek roln.!
Mydło
włoskie znanej dobroci w kilku gatunkach w ilościach **wagonowych** poleca
Dom handl. Jakób Wanderer
Kraków, ulica Jagiellońska 9.

Nowo otworzony **ZAKŁAD SZKLARSKI**
oraz **SKŁAD SZYB DO OKIEN**
S. FINKELSTEIN
Kraków, ul. Bożego Ciała 12
przyjmuje wszelkie roboty szklarskie, jak również wykonuje roboty budowlane i wszelkie reperacye. Dostarcza szkła według zamówień w każdej ilości. Oprawia obrazy po cenach przystępnych.

Farbki do bielizny „Era" „Arkadius" i „Hipolitus",
Pastę do czyszczenia metali „Tango",
Pastę terpentynową do obuwia „Ewa",
Pastę do podłóg
w najlepszym gatunku poleca:
Reprezentacya na Małopolskę i Śląsk Cieszyński
A. J. Lewiński
Kraków, Starowiślna 35.

KSIĘGARNIA ROBOTNICZA
Sp. z ogr. odp.
W Warszawie, ul. Wspólna Nr. 17

KSIĘGARNIA zaopatrzona we wszystkie działy literatury i wiedzy w języku polskim ze szczególnem uwzględnieniem = LITERATURY = SOCYALISTYCZNEJ.

KSIĘGARNIA podejmuje się również całkowitego urządzania oraz kompletowania = BIBLIOTEK = ROBOTNICZYCH.

BANK MAŁOPOLSKI, S. A. w Krakowie

Rynek główny 25

przedtem **BANK GALICYJSKI DLA HANDLU i PRZEMYSŁU.**

Podwyższenie kapitału akcyjnego z sumy K 60,000.000·— na K 160,000.000·— czyli Mp 112,000.000·— przez emisyę nowych 250.000 sztuk akcyi po K 400 tj. Mp 280 im. wart.

Walne Zgromadzenie Akcyonaryuszy Banku Małopolskiego w Krakowie uchwaliło dnia 28 czerwca 1920 podwyższenie dotychczasowego kapitału akcyjnego z sumy K 60,000.000·— na K 160,000.000·—, przekazując Radzie Zawiadowczej określenie terminu oraz ustalenie szczegółowych warunków dla emisyi tychże akcyi.

Na podstawie tego upoważnienia uchwaliła Rada Zawiadowcza podnieść kapitał akcyjny Banku **na razie o K 84,000.000·— t. j. Mp 58 800.000·—, czyli do wysokości K 144,000.000·— = Mp 100,800.000·— przez emisyę nowych sztuk 210.000 pełno wpłaconych akcyi po K 400·— czyli Mp 280·— im. wart.**

Objęcie większości nowo wydać się mających akcyi zostało już z góry zapewnione, a na pozostałą resztę rozpisuje się po myśli uchwały z zastrzeżeniem zatwierdzenia Rządu

SUBSKRYPCYĘ

na warunkach niżej podanych, a mianowicie:

1) Dotychczasowym akcyonaryuszom przyznaje się prawo pierwszeństwa do poboru nowych akcyi w ten sposób, iż **za 3 stare akcye pobrać mogą 2 nowe.**

2) Przy korzystaniu z prawa poboru należy przedłożyć stare akcye, lub kwity tymczasowe, względnie potwierdzenia kasowe, które zostaną zaraz zwrócone po uwidocznieniu na nich wykonanego prawa poboru.

3) **Prawo poboru wykonane i zgłoszone być może najpóźniej do dnia 25 października 1920 pod rygorem utraty tego prawa.**

4) **Kurs emisyjny nowych akcyi wynosi Mp 400·— dla dotychczasowych akcyonaryuszy, wykonujących prawo poboru, zaś Mp 450·— dla nowych akcyonaryuszy.**

5) Przy zgłoszeniu uiścić należy gotówką całą cenę kupna wraz z 6% odsetkami od ceny kupna od 1 lipca 1920 do dnia zapłaty.

6) Repartycyę nowych akcyi przeprowadzi Dyrekcya Banku wedle swego swobodnego uznania.

7) Nowe akcye wydane będą akcyonaryuszom po zawiadomieniu o przydziale akcyi w swoim czasie i po skonfekcyonowaniu sztuk, za zwrotem potwierdzenia kasowego na uiszczoną wpłatę.

8) Na wypadek nieprzydzielenia akcyi Bank zwróci wpłacone kwoty wraz z odsetkami w wysokości 3%.

9) **Nowe akcye uczestniczą w zyskach Banku począwszy od dnia 1 lipca 1920.**

10) **Zgłoszenia subskrypcyjne na nową emisyę akcyi przyjmują do dnia 31 października 1920 roku:**

w Krakowie:
Bank Małopolski S. A., Rynek główny 25,
Filia Polskiego Banku Krajowego
Filia Polskiego Banku Przemysłowego,
Filia Akc. Banku hipotecznego,
Filia Ziemskiego Banku Kredytowego,
Filia Banku Handlowego w Warszawie.

w Bielsku:
Śląski Bank Eskontowy.

w Warszawie:
Oddział Banku Małopolsk., Marszałkowska 154,
Bank Handlowy w Warszawie,
Bank dla handlu i przemysłu,
Bank Związku Ziemian.

w Tarnowie:
Oddział Banku Małopolskiego, Krakowska 8.

we Lwowie:
Polski Bank Krajowy,
Polski Bank Przemysłowy,
Akc. Bank Hipoteczny,
Ziemski Bank Kredytowy,
Oddział Banku dla handlu i przemysłu,
Oddział Banku Dyskontowego Warszawskiego.

w Wiedniu:
Austryacki Zakład kredyt. dla handlu i przem.

Redaktor naczelny: Emil Haecker. Redaktor odpowiedzialny: Maryan Jastrzębski.
Nakładem Ludowej Spółki Wydawniczej „Naprzód" w Krakowie. Czcionkami Drukarni Ludowej w Krakowie, Dunajewskiego 5 (tel. Nr 1310